

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 250. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SVAKI DAN -

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :: ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK, HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, subota 31. listopada 1914.

BR. 137

TURSKA U RATU S RUSIJOM.

Bombardiranje ruskih luka. Pomorska bitka u Crnom moru. „Emden“ potapa dva neprijateljska ratna broda.

Turska u ratu s Rusijom.

Bombardiranje ruskih gradova.

PETROGRAD, 30. listopada. Jedan turski krstaš bombardirao je grad Teodoziju na Krimskom poluotoku te ošteo grčko-istočnu stolnu crkvu, lučke žilnice i muo. Jedan vojnik bio je ranjen. Krstaš je na to odplovio.

Drugi turski krstaš „Hamidie“ odplovio je pred grad Novorosijesk u Crnom moru te ga pozvao, da se predaje; inače da će ga bombardirati. Ruske oblasti su na to uapsile turskog konzula i sve konzularne turske činovnike. Krstaš je odputovao.

Ovim činom Turska je očito najavila Rusiji rat. Bez dvojbe, akcija Turske u Crnom moru bit će od velikog upliva na događaje.

Turski krstaš „Hamidie“ sagrađen je god. 1903., 103 m. dug, 14 širok, 4,9 dubok, od 3830 tona, a brzina mu od 22 milje.

Boj u Crnom Moru.

CARIGRAD, 30. listopada. Prama vjerodostojnim vijestima, napala je jučer u Crnome Moru ruska flota tursku flotu. U boju, koji je slijedio, bijahu potopljeni jedan ruski brod za polaganje mina i jedan torpedo-razarač. Jedan ruski parobrod za ugljen sa 13 časnika i 87 mornara bio je zarobljen.

Bombardiranje Sebastopola.

CARIGRAD, 30. listopada. Sebastopol je jučer od turske ratne mornarice bio bombardiran i to uspješno.

Tursko ministarsko vijeće.

CARIGRAD, 30. listopada. Jučer po podne sastalo se na Porti izvanredno ministarsko vijeće, kojemu se podaje velika važnost.

Njemački krstaš „Emden“

potapa krstaša i razarača.

KOPENHAGEN, 30. listopada. Prama vijesti, koja je iz Tokia došla u Petrograd, ruski krstaš „Zemčug“ i jedan francuski torpedo-lovac bili su pri vožnji od Pulopinanga potopljeni torpedo-barcima, koje je na njih bacio njemački krstaš „Emden“.

„Emden“ je mali njemački krstaš, od 3650 tona, 118 m. dug, 13,5 širok, 4,8 dubok, od 25 milja brzine, sagrađen g. 1908. On je strah i treset u Indijskom Oceanu za engleske brodove.

Potopljeni ruski krstaš „Zemčug“ pripada sibirskoj flotili. Sagrađen je 1903, od 3130 tona, dug 111, širok 12, dubok 4,9, brzina 24 milje; imao je posada od 356 ljudi.

U Galiciji.

Ukupni broj zarobljenika.

BEČ, 30. listopada. Službeno se danas saopćuje:

U ruskoj Poljskoj niti jučer nije bilo borbe.

Na donjemu Sanu bile su ojače, južno od Niska preko rijeke prešle, neprijateljske sile, nakon žestokog boja, potisnute.

Kod Starog Sambora naša vatra iz topova digla je u zrak jedno rusko skladište od municije. Svi neprijateljski napadaji na visove zapadno od ovog mjesta bijahu odbiveni.

U prostoru sjeveroistočno od Turke naše napadajuće čete zadobile su više važnih položaja na visovima, koje je neprijatelj u bijegu morao izprazniti.

Naš pučki ustaničar u ovim krajevima zarobio je mnogo neprijatelja.

Ukupni broj u monarkiji interniranih ratnih zarobljenika iznosio je dne 28. ovog m. 649 časnika i 73.179 vojnika ne računajući amo veoma mnogobrojne na obim ratističkim zarobljenike iz bojeva zadnjih nedjelja, koji još nijesu bili odpravljeni.

Von HOEFER, generalmajor.

Sa ratišta u Franciji.

Uzdruž obale.

BERLIN, 30. listopada. Veliki glavni kvartir saopćuje:

Naši napadaji južno od Nieuporta istočno od Yperesa nastavljaju se uspješno. Zaplijenjeno je 8 pušćanih strojeva i 200 Engleza zarobljeno.

U argonskoj šumi.

BERLIN, 30. listopada. U argonskoj šumi naše čete zauzele su više kula i podpornih točaka.

Oko Verduna.

BERLIN, 30. listopada. Sjeverozapadno od Verduna napadaji Francuza bijahu bez ikakva uspjeha.

Naša srednjoškolska mladež.

VI.

Pohvalnim nastojanjem školske vlasti, prošle godine uvele su se pri srednjim zavodima tako zvane školske večeri. To su sastanci, gdje roditelji dolaze u užu saobraćaj sa nastavnicima. Stara je istina, da su škola i dom najvažniji faktori za mladež, te se međusobno podupiru i popunjavaju u jednakoj zadaći. Kuća ne smije da ruši ono što škola gradi. Da se ovo pak postigne, treba da bude svedjerni dodir između profesora i roditelja. Na ovaj način može se u zametku uništiti svaku zabudnu u mladeži. Sa ovog razloga, slijedeći primjer drugih

kulturnih naroda, školska je vlast naredila roditeljske večeri.

Prama onomu, što se je moglo čitati po novinama, ovakvi večernji sastanci držali su se gotovo u svim srednjim školama naše pokrajine. Teme su obradivali profesori, a odaziv sa strane roditelja, izgleda, da je bio utješljiv.

Neosporiva je korist školskih večeri. Roditelji upoznavaju se sa školskim duhom i s onim što škola traži i zahtjeva od učenika, te zato znadu, kako će svoje djelovanje uspješno upravit prama uzgojnom cilju. Ondje se otkrivaju razne mane učenika, koje čestokrat nijesu poznate roditeljima, dočim ne mogu da izbjegnju vještom oku profesora. Stručnjačkim raspravljanjem profesora roditelji upoznavaju sve to bolje izvišenu zadaću škole, korist izobrazbe, važnost dobrog odgoja i potrebu etičko-moralnih načela, kojima treba da bude prožeta omladina.

U ovom djelovanju, tako korisnom, škola ne bi se smjela zaustaviti, već što češće priredjivati takve roditeljske sastanke. Tema istih morala bi biti što praktičnija, bez učenih dokazivanja i bez skroz teoretskih pitanja, na tapetu pred roditeljima nek se iznaša, ne uvijeno ili na po usta već otvoreno, bez okolišanja, sve ono što se opaža neuredna, zla kod učenika. Nek se slobodno, bez ikakva obzira, govori o manama, zabludama učenika i njihovom drugovanju i vanjskom ponašanju. Svako katedratičko predavanje, puno lijepih ideja; filozofskih argumenata i dokaza, ne bi odgovaralo cilju roditeljskih večeri.

Ovakvim sastancima, bez sumnje, mogle bi se odalečiti iz škole sve one poteškoće, koje priječe dobar napredak, a stoje na putu uzgojnom pravcu obuke. Što užu saobraćaj profesora sa roditeljima ili skrbnicima bit će i dobra kontrola nad mladeži.

Nitko, pa jbio i različitijeg mišljenje, neće moći poreći, da je dobar odgojena mladež najsolidniji stup obitelji i društva, da je objekt dostojan najvećih i najintenzivnijih briga škole i kuće. U istinu, mladež je ubavo polje s kojega se društvo nada izabranim i obilnim plodovima znanja i građanskih vrlina. Naše doba ulaže sve sile, da promiče, unaprijedi, podupre i olakoti ovo uzvišeno djelo. Kakvih li se sistema ne proučavaju, kakvih li didaktičkih pravila ne traži moderna pedagogija samo da poluču što bolji odgoj mladeži!

Usprkos napretku moderne metodike i pedagogije, usprkos pomno-

ženju srednjih škola i populariziranju nastava, može li se ustvrditi, da je socijalni poredak bolji, da se je povećao broj karaktera, da naša domovina obiluje poštenim, nesebičnim rođoljubima? Može li se priznati, da je naša hrvatska inteligencija, koja dolazi sa srednjih škola, prožeta najboljim i poštenim načelima poštivosti, samoprijedora i nesebičnog rada za svoj narod? Na ovo nek odgovori objektivni čitaoc.

Bez ikakva straha da se pogriješi, mi možemo otvoreno reći da u ovom pogledu ide mnogo gore nego prošlih vremena. Naš hrvatski narod ne može se potpuno pohvaliti sa svojim izobraženim sinovima.

Gdje je ovomu uzrok? Tko hoće, može ga, bez sumnje, naći u slabom odgoju naše srednjoškolske mladeži i u pogriješnom školskom sistemu koji gleda samo intelektualni napredak učenika a ne pazi da usavrši sve duševne moći, koje mladić ima u raznim odnošajima sa samim sobom, društvom i Bogom.

Intelektualni napredak mladeži, govoraše, natrag nekoliko godina, pariškom parlamentu, čuveni zastupnik Guizot, — kad je spojen sa moralnim napredkom, ond je izvrstan, te postaje početak reda i izvor blagostanja, sreće i veličine za narod i društvo. Ali intelektualni napredak bez moralnog je to početak oholosti, nepokornosti, egoizma i razvratnosti, a dosljedno pogibelji za narod i društvo.

Primjeme li se ove važne riječi na našu srednjoškolsku mladež, naći će se pravi uzrok moralnoj dekadenciji i razvratnosti srednjoškolaca. Mislimo da smo, u nizu ovih članaka, govorili dosta otvoreno i bistro i bez obzira imajući na umu i srcu jedino dobro naše mladeži.

Skupoća i maksimalne cijene.

Red je pohvaliti svaku odredbu vlasti, koja ide za tim da zaprijeti izrabljivanje kritičnog momenta od strane bezsavjestnih špekulanata u svoju vlastitu korist a na štetu općinstva.

Odredbu vlasti, kojima se ustanovljuju za stanovite životne potrebštine maksimalne cijene, koje trgovci i prodavaoci uopće ne smiju prekoračiti, imadu jednu svrhu, da zapriječ bezdušnu špekulaciju i izrabljivanje.

Kad se to uoči, čim je u stanovitim prilikam izključena i špekulacija i izrabljivanje, onda strogost provedenja odredaba glede maksimalnih cijena postaje samo nesnosan teret i ima za posljedice: oskudicu.

To smo i mi ovdje osjetili. Općine i poglavarstva opasali su se jakim zidom protiv svakom izvozu uopće, čak i predmeta, koji ne spadaju na prve potrebštine života.

Danas je na pr., i je u Šibeniku koji je sasvim opravdano uživao glas grada gdje

